

כלכלה

ואישק

סיכום מקצועי וכלכלי של רפת החלב במשקים השיתופיים באזור רעננה בשנת תשל"ב

עוד מציין הח' פוקס, שהרישום במשקים השתפר בהרבה, וזה הקל על איסוף הנתונים.

וכן, מה מספרות הטבלאות?

העדר באזור רעננה ב-12 המשקים הקיבוציים בגמר שנת תשל"ב מנה: 2300 פרות (1903 — בתחילת השנה), 1903 עגלות (1601), 717 עגלים (889) (ראה הציור מס' 1): מספר הפרות גדל במשך השנה ב-347 ראש, המהווים הגדלה של 20.9%. הפיזור בין המשקים השונים, החל מ-140 פרות ועד 307 במשק.

היחס בין מספר העגלות לפרות במוצק אזורי הוא 83 ל-100, בהתאם, בתנובה בין 63 עד 102 לכל 100 פרות. הראוי לציון, שדווקא בעדר הגדול של 307 פרות מגדלים את מספר העגלות הגדול ביותר — 102 לכל מאה פרות.

ייצור החלב גדל מ-11,041 אלפי ליטרים ל-13,411, גידול של 2,371,000 ליטרים, המהווים 21.5%. התנובה המוצעת השנתית לפרה הסתכמה ב-6549 ק"ג (6408 ב"ל"א), עלייה ב-2.2% ולא ב-12%, כאמור לעיל בדברי המבוא של המ' חבר. כן לא נראית לי נכונה השוואה לתנובה הממוצעת הארצית שבביקורת הרשמית, ל-6544 ק"ג. המדובר כאן בקיבוצים, והתנובה הממוצעת הארצית של עדרי הקיבוצים ב-3 חליבות היתה בתשל"ב — 6840 ק"ג. הפער שבתנובה הממוצעת לפרה בין המשקים שנסקרו נע בין 5835 ק"ג חלב ל-7140 ק"ג.

המדריך האזורי לענף הרפת, הח' נתן פוקס ממשיך במסורתו, שהתחבבה עליו, לסכם את תוצאות השנתיות של הענף שבאזורו ובהדרכתו, והוא מפרסמן בצורת חוברת בשם דלעיל בכותרת הרשימה.

בחוברת חומר רב ומגוון המוגש לקורא בצורת טבלאות לרוב, מלוות בציורים ועקומות וללא טקסט כמעט. הצטבר כבר חומר בעד 9 שנים והוא ערוך בצורה המאפשרת השוואה והבלטת ההתפתחויות, כשהחומר של השנה האחרונה מתווסף מדי שנה לנתונים של שנים קודמות.

כל הטקסט בכתובים שבחוברת הוא רק בשני חצאי דפים בפתחתה ובסיומה, מבוא וסיכום קצרים, ועל הקורא לקרוא, לעיין ולהשכיל מן הטבלאות בלבד.

המחבר אומר במבוא שבשנה הנסקרת, תשל"ב, גדל מספר הפרות הכולל בכל המשקים השיתופיים (12 במספר) ב-20.9%, ולפי המתוכנן יגדל העדר בשנה השוטפת — תשל"ג, בשיעור של 28%.

ייצור החלב גדל ב-21.5%, שבחלקם (כ-12%) יש לזקוף לזכות העלייה ברמת התנובה.

המשקים נוטים לחסל את שלוחת פיטום עגלים של הענף, מסיבת רווחיות נמוכה וחוסר שיכון מתאים, שלפתרוננו דרושות השקעות כספיות כבדות. מספר העגלים שמגדלים לבשר ב-12 המשקים הופחת בתשל"ב ב-19.3%.

פרטים על הילודה ותמותת וולדות

87.1 (בתנודה בין 1 ל-72.9)	אחוז ההמלטות ממספר הפרות בתחילת השנה היה —
1.6	השיפור בילודה לגבי תשל"א, אחוז
1.11 (1 — 1.23)	שיעור ההמלטות לפרה ממספר הממוצע השנתי של הפרות
7.— (4.1 — 10.4)	וולדות מתים בהמלטת, אחוז
9.1 (1.7 — 18.4)	תמותה בוולדות שנולדו חיים, אחוז
15.5 (6.7 — 25.4)	ס"ה הפסד בוולדות עד הגמילה (כולל נולדו מתים), אחוז

אי אפשר שלא להתעכב על סעיף זה ושלא להביע תמיהה והודעות מאחורי התמותה בוולדות. איך יכול משק לעמוד בתמותת וולדות כה גבוהה — 25.4%? מה נעשה בשביל למנוע אבדות כה כבדות? המדריך בסיכומי אמנם ציין את העובדה, והעריך את ההפסד בכ-80 ל"י בממוצע לכל פרה בכלל העדר, אבל מה האמצעים שאחוז במשק? מה אומר על כך הרופא הווטרינרי, המטפל במשק? באזור כולו גדל אחוז התמותה בכ-25% (מ-12.4% בתשל"א ל-15.5% בתשל"ב). הפעלה הוועדה האזורית של הבוקרים בעניין זה? החוברת התפרסמה וחולקה רק בתחילת אפריל 1973, כחצי שנה לאחר גמר השנה הנסקרת, ולא היא שיכלה לדרבן לפעולה בעוד מועד, במרוצת השנה הקודמת ולקראת ההמלטות של השנה ה-שטפת, הנעשתה פעולה כלשהי? — חבל שהסוקר לא סיפר על כך. הבה נקוו שהוטב המצב בשנה השוטפת, אבל יש עוד מקום לפעול ולמנוע הפסדים כאלה בעתיד. צריך עוד לציין שרק 2 משקים סבלו מאבדות פחות מ-10% ובס"ה רק 5 מ-12 משקים היו מתחת לממוצע, לעומתם היו 5 משקים, שההפסדים שלהם בוולדות נעו בין 18% ל-25.4%. אין, לדעתי, להשלים עם מצב כזה.

אחוז היציאה בבקר הסתכם ב-20.6%, ב-3.8% פחות מאשר בתשל"א (24.4%) ו-11.6% בתשל"ל (32.2%). זהו מאותו הזמן — החתירה להגדלת העדרים והגברת הייצור.

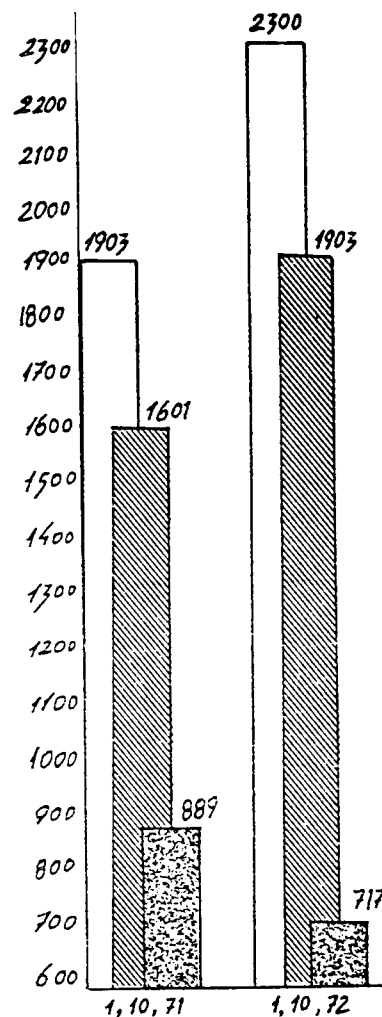

עמודה ריקה — פרות
עמודה בקווים — עגלות
עמודה שלישית — עגלים

בעבודה השקיעו 13.5 ימים לפרה בשנה (14.0 בתשל"א, 14.7 בתשל"ל).

בשלושת העגלים — נסקרו 582, אשר שווקו בגיל ממוצע של 437 יום (412 — 470), במשקל

הרכב העדר במשק השיתופי באזור רעננה

עם אחוז המ"מ הנמוך ביותר — 51.8%, אבל האחוז הגבוה ביותר של מ"מ לא השיג דווקא התנובה הממוצעת הכי גבוהה. משק זה עמד במקום ה-5 ברמות התנובה, כשהמשק שהיה במקום הראשון בתנובה הממוצעת — 7140 ק"ג השתמש כמעט באותה כמות ואחוז מ"מ — 73.2%. אחוז השומן בחלב היה במשק עם מנת המ"מ המצומצמת יותר ב-0.18% גבוה יותר מאשר השיא — 3.38% לעומת 3.20%. על ההרכב הממוצע של מנת המזון השנתית באזור ראה בציור מס' 2, בעמוד הבא.

שטחי המספוא באזור השתרעו על 5395 דונם בס"ה מהם 3685 דונם בשלחין, בחלוקה: 1350 דונם-רודוס, 1733 ד' — ש"ש לירק, 332 ד' — אספסת, 175 ד' תלתן, 25 ד' סלק ו-70 ד' שונות; בבעל היו בס"ה 1710 ד': 1130 דגנים לתחמיץ ו-580 ד' נזרעו בקיה לשחת.

שיווק ברוטו של 469 ק"ג. התוספת הממוצעת במשקל יומי היתה 982 גרם (936 — 1021). אני השמטתי מהחישוב ממוצע של משק אחד ששיווק את העגלים בגיל 537 יום (כשנה וחצי) במשקל שיווק של 525 ק"ג, והתוספת במשקל היומית הממוצעת הסתכמה ב-903 גרם. העמד המשק על ההפסד בגבולות 40 ל"י לעגל ע"י האיחור ב-שיווק?

בהזנה — חישוב התצרוכת הנורמטיבית נעשה לפי המקובל בדרך כלל, דהיינו: לפרה — 2100 יח"מ (כולל הכנה), לעגלה — 1860 יח"מ, לעגל — 2000 יח"מ ולייצור 1 ק"ג חלב — 0.4 יח"מ. ההעברה על החישוב הנורמטיבי בביצוע למעשה הסתכמה בממוצע אזורי ב-7.3% (1.7% — 10.9%). הממוצעים של מ"מ שנצרך במשקים נעו בין 51.8% לבין 73.4%. התנובה הממוצעת הנמוכה ביותר לפרה של 5835 ק"ג היתה במשק

התפוקה הכספית לפרה

התפוקה הכוללת מחלב, בשר עליית ערך האיננוטר וערך הזבל ב-12 המשקים הסתכמה בסכום כולל של 10,640,200 ל"י.

התפוקה הכוללת כנ"ל, ממוצעת למשק — 888,800 ל"י (574,800 — 1,631,600);

התפוקה הממוצעת לפרה

(ללא הכנסה מזבל), ל"י — 4,561. — (3,817 — 5,303), העלייה לעומת ל"א ב-5.5%;

ההוצאות למזון ושוטפות,

בממוצע לפרה — 3,203. — (2,516 — 3,685), " " " ב-6.4%;

התפוקה לפרה בניכוי ההוצאות,

ממוצע לפרה — 1,358. — (827 — 1,703), " " " ב-3.3%;

תפוקה ללירה הוצאות על מזון — 1.892 ל"י (1.691 — 2.048);

מחיר ממוצע שקיבל המשק

בעד ליטר חלב, 49.7 אג' (48 — 52.7), למעט הוצאות ההובלה;

מחיר יחידת מזון באזור, בממוצע 33.6 " (29.3 — 36.9).

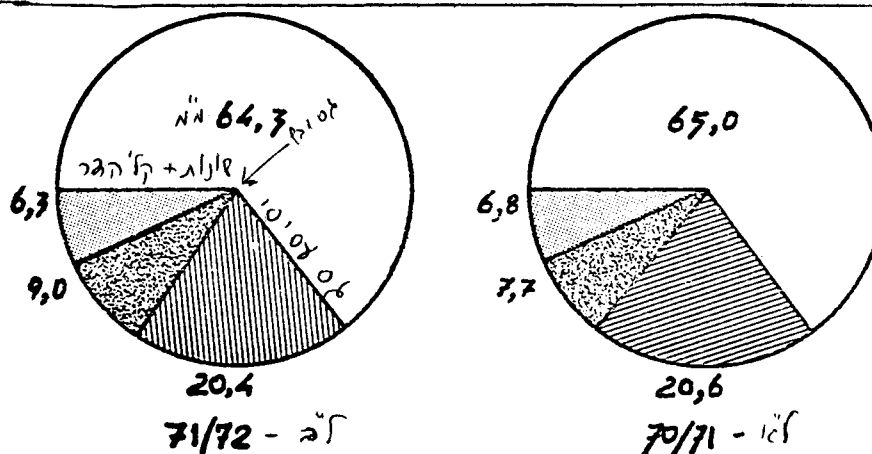
הרכב ההוצאות: למזון — 77.5%, כל השאר — 22.5%;

הרכב ההכנסות: מחלב — 68%, מבשר 27%, מעליית ערך האיננוטר — 5%.

שנוצרו מ-51.8% מ"מ, ו-48.2% מזון גס, לעומת היחידה היקרה ביותר של 36.9 אג' (הפרש ב-7.6 אג'!) במשק שיצר אמנם 6813 ק"ג חלב בממוצע לפרה עם 3.17% שומן. נוסף לאלה — הילודה

הראוי לתשומת לב בסעיף זה — התפוקה הכספית — הוא המחיר הממוצע ליחידת מזון, עלות 29.3 אג' ליח"מ היתה במשק עם התנובה הנמוכה של 5835 ק"ג חלב לפרה עם 3.38% שומן,

הרכב מלאי על מנת המזין השנתית באחיות

1.0. גם התמותה בוולדות היתה במשק הראשון במשק הראשון נמוך התנובה היתה בממוצע לפרה 1.23 (הגבוהה ביותר ברשימה, ז"א — פוריות טובה), לעומת המשק השני שהילודה היתה רק ח. עפרוני

ענף הרפת בקיבוץ „בחן“

באסיפה השנתית של בוקרי האזורים עמק חפר והשומרון חולקו פרסים למשקים מצטיינים במימשיק, ייצור והתמדה בפיתוח הענף. פרם אחד העניקו למשק קיבוצי „בחן“ ועוד שניים למשקים משפחתיים, אחד במושב כפר מונש למשפחת שכטר והשני בכפרותיים למשפחת גדלי. להלן רשימות על המשקים מקבלי הפרסים.

העדר

עדר הבקר של קיבוץ „בחן“, קיומו כשנות קיום הקיבוץ — 19 שנה. ראשיתו עם מספר פרות „פריויות“, שנרכשו במשקי הסביבה ובעמק יזרעאל. באחד באוקטובר 1972 מנה העדר — 231* (205)** פרות, 50 עגלות הרות, 177 (137) עגלות בגילים שונים, ***75 (70) עגלים, ס"ה 533

התנובה

עד שנת 1960 נעה התנובה הממוצעת השנתית לפרה בעדר בין 4,000 ל-4,500 ק"ג חלב. החל משנה זו גדל העדר בהדרגה ועימו גדלה התנובה.

* באפריל 73 — 260 פרות.
** המספרים בסוגריים ב-1.10.71.
*** המחזור השנתי כ-100 עגלים בשנה.